



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 148/2023-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Dudíťa (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], zastúpených JUDr. Emíliou Korčekovou, advokátkou, Malacká cesta 2B, Pezinok, proti postupu a uzneseniu Okresného súdu Bratislava I č. k. 7 C 5/2019 z 8. júna 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 6. septembra 2022 domáhajú vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 46 ods. 1, 3 a 4 ústavy, podľa čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj svojich práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru, podľa čl. 13 a čl. 17 dohovoru uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 7 C 5/2019 z 8. júna 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Súčasne sa domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 5/2019 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovatelia navrhujú prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznať im primerané finančné zadost'učinenie vo výške každému po 2 500 eur a trovy konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a pripojeného spisu okresného súdu vyplýva, že sťažovatelia sa žalobou doručенou okresnému súdu 18. apríla 2019 domáhajú náhrady škody a nemajetkovej ujmy vo výške 30 000 eur s príslušenstvom podľa zákona č. 514/2003 Z. z.

o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 7 C 5/2019-315 z 26. septembra 2022 tak, že žalobu zamietol a žalovanému právo na náhradu trov konania nepriznal. Sťažovatelia doručili 23. novembra 2022 okresnému súdu odvolanie, o ktorom nebolo dosiaľ rozhodnuté.

3. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v okolnosti, že sťažovateľka doručila 7. decembra 2020 okresnému súdu splnomocnenie, v ktorom splnomocnila sťažovateľa (taktiež žalobcu v konaní) na jej zastupovanie v napadnutom konaní. Okresný súd doručil sťažovateľke 6. júla 2022 napadnuté uznesenie, ktorým nepripustil jej zastúpenie sťažovateľom. Sťažovatelia následne doručili okresnému súdu 7. júla 2022 odvolanie, ktoré okresný súd vyhodnotil na základe jeho obsahu ako námietku zaujatosti proti zákonnému sudcovi. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) prípisom č. k. 16 NcC 10/2022 zo 14. júla 2022 vrátil spis okresnému súdu, konštatujúc, že okresný súd vyhodnotil odvolanie ako námietku zaujatosti a nevykonával procesné úkony v zmysle § 373 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Zároveň prikázal okresnému súdu, aby urýchlene vykonal procesné úkony nevyhnuté pre rozhodnutie o odvolaní sťažovateľov a predložil spis krajskému súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľov

4. Sťažovatelia považujú napadnuté uznesenie okresného súdu za svojvoľné, arbitrárne a vydané zneužitím a ohýbaním práva, porušením princípu právnej istoty a legitímneho očakávania. Zároveň poukázali na skutočnosť, že napadnuté uznesenie nebolo doručené sťažovateľovi, hoci bol okresný súd povinný mu ho doručiť.

5. Napadnuté uznesenie nie je podľa názoru sťažovateľov riadne a presvedčivo odôvodnené v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na skutočnosť, že okresný súd formálne nepripustil proti napadnutému uzneseniu odvolanie, odňal tým sťažovateľke možnosť riadne konať pred súdom prostredníctvom splnomocneného zástupcu – manžela s ukončeným právnickým vzdelaním. Z uvedeného dôvodu sťažovatelia považujú napadnuté uznesenie ako celok za nepresvedčivé a nespravodlivé.

6. Sťažovatelia sa domnievajú, že zákonný sudca opakovaným predkladaním námietok zaujatosti krajskému súdu postupom podľa § 52 CSP maril plynulosť súdneho konania, opakovane odročoval pojednávanie, a tým vedome porušoval základné práva a slobody sťažovateľov.

7. Sťažovatelia argumentujú, že v danom prípade nejde o pokútnictvo, keďže v napadnutom konaní je sťažovateľ sám účastníkom konania a obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ], v ktorej je sťažovateľka konateľkou, spadá do rodinného portfólia firiem a sťažovateľ ju už od jej založenia zastupuje vo všetkých obchodných a daňových veciach, ako aj v doterajších súdnych konaniach. Zároveň uviedli, že zákonný sudca postupoval obdobne aj v konaní sp. zn. 8 C 58/2017.

8. Sťažovatelia nahliadnutím do spisu zistili, že zákonný sudca nerešpektoval pokyn krajského súdu a jeho obštrukcie prispeli k predĺženiu tohto súdneho konania, vyvolali stav právnej neistoty, bezmocnosti a beznádeje sťažovateľov o výsledok konania. Rozhodnutie napadnutého konania má

pre sťažovateľov mimoriadny význam, keďže sťažovateľ je chránenou osobou, invalidom v pokročilom veku, čo mu však nebráni v účinnom a bezodplatnom zastupovaní jeho manželky a matky jeho detí. Zároveň podotkli, že obdobný prípad už bol riešený vyššími súdmi, ktoré sa stotožnili s tým, že zastupovanie sťažovateľky sťažovateľom je možné v zmysle § 89 ods. 2 CSP.

9. Podľa názoru sťažovateľov napadnuté konanie trpí vadou, keďže zákonný sudca na pojednávaní 14. apríla 2022 verejne vyhlásil, že sa namietne u predsedu okresného súdu, keďže sa cíti proti sťažovateľovi zaujatý (čo je zaznamenané aj na zvukovom zázname z pojednávania). Ku dňu podania ústavnej sťažnosti však nebolo sťažovateľom doručené žiadne rozhodnutie príslušného orgánu o námietke zaujatosti zákonného sudcu, ktorá bola na danom pojednávaní vznesená. Podľa názoru sťažovateľov zákonný sudca z uvedeného dôvodu ani nemohol skúmať podmienky a rozhodovať o neprípustení zastúpenia sťažovateľky.

10. Sťažovatelia konštatujú, že okresný súd nezákonne a účelovo vydaným uznesením znemožnil sťažovateľke, aby bola v konaní zastúpená ňou zvolenou osobou a aby aj v súlade so zásadou hospodárnosti minimalizovala svoje náklady. Okresný súd sa podľa sťažovateľov dôsledne nevysporiadal s dôvodmi, prečo je sťažovateľ zástupcom sťažovateľky v ďalších súdnych konaniach (dôvody zastúpenia v ústavnej sťažnosti rozsiahlo špecifikoval) a podľa jeho názoru je zastúpenie sťažovateľky, ako aj rodinných firiem v konaniach možné, keďže ide o ochranu majetkových práv a aktív rodiny [REDACTED].

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1, 3 a 4, čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy a čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 2 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 8 ods. 1 a 2, čl. 13 a čl. 17 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu:

11. Podstata sťažnostnej argumentácie sťažovateľov spočíva v tom, že okresný súd mal neprípustením zastúpenia sťažovateľky sťažovateľom v napadnutom konaní porušiť práva vyplývajúce z už označených článkov ústavy, listiny a dohovoru. K porušeniu označených práv malo dôjsť aj následným vyhodnotením odvolania sťažovateľov ako námietky zaujatosti a nerešpektovaním pokynu krajského súdu vykonať úkony smerujúce k odvolaniu. Podľa sťažovateľov okresný súd neprípustením zastúpenia rozhodol arbitrárne, svojvoľne a nepreskúmateľne.

12. Ústavný súd v danej súvislosti uvádza, že jeho právomoc rozhodovať o ústavných sťažnostiach je založená na princípe subsidiarity. Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd je oprávnený rozhodovať o ústavných sťažnostiach výlučne vtedy, ak o nich nerozhoduje iný súd. Vzhľadom na to, že sťažovatelia súčasne s podaním ústavnej sťažnosti podali odvolanie proti rozsudku z 26. septembra 2022 (pričom argumentácia v odvolaní je v podstatnom zhodná s argumentáciou v tejto ústavnej sťažnosti), ústavný súd nie je oprávnený rozhodovať o námietkach sťažovateľov v súvislosti s porušením už uvedených článkov ústavy, listiny a dohovoru, pretože jeho právomoci predchádza právomoc odvolacieho súdu, a preto ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľov v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde

Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok svojej právomoci.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní:

13. Sťažovatelia sa domnievajú, že okresný súd už špecifikovaným postupom a následným vydaním napadnutého uznesenia zásadne ovplyvnil dĺžku napadnutého konania, a tým spôsobil zbytočné prietahy a porušil čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

14. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak.

15. Vzhľadom na to, že sťažovatelia zúžili možný vznik zbytočných prietáhov v napadnutom konaní výlučne na už špecifikovaný postup okresného súdu a následné vydanie napadnutého uznesenia, ústavný súd bol oprávnený vykonať súdny prieskum s ohľadom na rozsah sťažnostných námietok a v ich kontexte preskúmať, ako ovplyvnili dĺžku napadnutého konania a či mali za následok porušenie označených práv sťažovateľov.

16. Zo súdneho spisu vyplýva, že okresný súd vydal napadnuté uznesenie 8. júna 2022. Sťažovatelia doručili okresnému súdu odvolanie 8. júla 2022, v dôsledku čoho bolo pojednávanie uskutočnené 11. júla 2022 odročené na 26. september 2022. Následne bol spis 12. júla 2022 predložený krajskému súdu, ktorý ho vrátil okresnému súdu 21. júla 2022. V konaní bolo rozhodnuté 26. septembra 2022 tak, že okresný súd žalobu zamietol. Proti uvedenému rozsudku podali sťažovatelia 23. novembra 2022 odvolanie, pričom okresný súd v súčasnosti vykonáva procesné úkony nevyhnutné k predloženiu spisu krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

17. Ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru súvisiacu s namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, v ktorej opakovane konštatuje, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie tohto základného práva (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že namietaný postup všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

18. Ústavný súd po posúdení daných skutočností konštatuje, že už špecifikovaný postup okresného súdu neovplyvnil dĺžku napadnutého konania takým zásadným spôsobom, aby došlo k porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na to odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľov v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

19. Napokon ústavný súd uzatvára, že ak by ďalší priebeh napadnutého konania signalizoval vznik prietáhov, toto rozhodnutie v uvedenej časti nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľom, aby po splnení všetkých

zákonných podmienok predložili ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť namietajúcu vznik zbytočných prietáhov v napadnutom konaní.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. marca 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu